

10—11 januari

Debatter m. m.

Torsdagen den 10 januari

	Sid.
Ålderspresidentens hälsningsanförande samt minnesord över avliden ledamot av kammaren	3
Anförande av talmannen efter talmansvalen	6
Meddelande ang. sammanträdestider	7

Fredagen den 11 januari

Talmannens anförande vid riksdagens öppnande.....	8
---	---

Samtliga avgjorda ärenden

Torsdagen den 10 januari

Val av talman och vice talmän	5
Val av sekreterare	6

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingsalen.

Torsdagen den 10 januari

Kl. 11.00

§ 1

Hälsningsanförande samt minnesord över avlidnen ledamot av kammaren

Sammanträdet öppnades av representanten för Malmöhus läns valkrets herr SKÖLD såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagarna, med följande ord:

Ärade kammarledamöter! Jag hälsar er välkomna till vårt gemensamma arbete under 1963. Särskilt vänder jag mig till er som för första gången tar plats i vårt kamratskap för att deltaga i vårt arbete. Vi som varit här förut skall göra vad vi kan för att underlätta er anpassning till de nya uppgifterna. Men glöm aldrig bort, att om ni vill ernå trivsel och framgång beror det främst på er själva.

Några av de kamrater som tillhörde kammaren vid förra riksdagens avslutning saknas nu. Flera av dem har lämnat riksdagsarbetet för annan verksamhet eller av åldersskäl. En av dem återfinns nu i första kammaren. Vi tackar dem varmt för deras arbete och kamratskap här bland oss. Våra tankar kommer att söka dem i vänlig hågkomst, och vi väntar att understundom kunna träffa dem igen.

En av dem som jag inte i dag kan hälsa välkommen i vår krets tillhör inte mera de levande. Henrik Munktell har lämnat det jordiska efter månaders strid mot sjukdom. För vårt minne står kring hans liv en särskild glans. Hans svåra invaliditet tvingade honom bokstavligen talat att leva i rullstol, men den stäckte inte hans tankes kraft och hans viljas

oböjliga aktivitet. Hans liv var en heroisk kamp på en gång mot kroppslig svaghet och för de åsikter som han gjort till sina. Vi lysar frid över hans minne.

Oron inför växlingarna i den spänning som råder mellan de stora maktblocken har sedan årtionden tillbaka varit vår ständige följeslagare. Så är det alltjämt — även om ytan just nu ter sig lugn och händelser inträffat som kanske ger oss intryck av att denna världens store börjat allvarligt fundera över om inte en mager förlikning är bättre än vapenskrummel och förstörelse. Men låt oss inte förgäta, att tvisteämnena står kvar och att problemen alltjämt är olösta. Innan vi anar kan storpolitikens hav på nytt komma i våldsamt uppror.

Hur än ängslan pressat våra sinnen under världskrig och i efterkrigstid har den likväl aldrig lamslagit den svenska riksdagens vilja att göra vad på den ankommit för tillvaratagande av de ökade möjligheterna att ge människorna ett andligt och materiellt rikare liv. Naturvetenskapernas väldiga landvinningar och teknikens härliga grundade språngvisa utveckling har i stor utsträckning kunnat tillvaratagas och ligger bakom de vunna framstegen. Produktionens ökade utbyte har höjt vår levnadsstandard och getts en mera utbredd och jämnare fördelning. Även om utvecklingen i det stora hela varit lyckosam, vet vi att den samtidigt har medfört nya problem. Att uppnå lösningar av dessa problem ger riksdagen en stor del av

Hälsningsanförande samt minnesord över avlidnen ledamot av kammaren

dess arbete, och vi möter dem säkert under den session som börjar i dag.

Fördelningen av arbetets frukter har på många punkter inte varit tillfredsställande. Detta leder bl. a. till önskemål om nya sociala reformer. Ännu mer ingripande är teknikens behov av nya arbetsformer för att kunna effektivt utnyttja de tekniska framstegen. Industrien tvingas till stordrift och specialisering. Denna tendens skapar glesbygder. Produktionens tillväxt kräver tillgång till mera energi. Härav följer fortsatt utbyggnad av våra vattenkraftstillgångar. Den ökade trafiken driver fram nya stadsplaner och sätter grävsoporna i gång. Mekaniseringen medför en strukturförändring av jordbruksdriften o. s. v.

Hur ställer sig då den enskilda människan till denna djupgående omdaning av vårt samhälle? Vi slits nog i allmänhet mellan realism och romantik. Den exemplifiering av spörsmål, som jag nyss gjorde, ger oss illustrationer till denna konflikt. Vid vattenregleringar blir det indämda sjöar av åker, äng och skog. Älvsfåror förvandlas till nakna, grå stenrösen. Gamla bygder försvinner. Den naturskönhet som upplyft våra sinnen krymper samman. I staden utplånas intressanta stadsbilder och historiska minnen. Jordbruksbygderna har tidigare gett en levande bild av rörelse med människor, hästar och boskap utspridda över tavlan. Nu blir detta landskap mer och mer tomt och ödsligt. Här och där puttrar en ensam traktor. Hästarna är borta. Boskapen fåtaligare och mer klumpvis förekommande. Nog känner vi alla att vi håller på att förlora något värdefullt.

Visst finns det folk som inte ser saken på det sättet. För dem ligger kanske romantiken i tekniken som sådan, i teknikens väldighet och hisnande möjligheter. De har därigenom fått god ersättning för det som försvinner. Andra människor har en rakt motsatt inställning. De vill inte avstå något. De vill liksom

inte fatta dilemmat att framstegen endast kan vinnas genom uppoffrande i viss mån av gamla miljöer.

De flesta av oss tvingas, kanske med tungt hjärta, att bejaka teknikens nya möjligheter. Men vi vill inte för detta betala mer av trivsel- och skönhetsvärdet än som är verkligt nödvändigt. Att bedöma vart denna tes leder kan givetvis bara ske helt subjektivt och inte med hjälp av någon formel. Men först och främst måste man erkänna dilemmat, att det gäller vinster och förluster på båda sidor. Varken realismens eller romantikens krav kan få vara orubbliga. Alltid går det att ta hänsyn.

Det gäller alltså att från fall till fall lägga vinster och förluster i vågskålen och att sedan väga och pröva dem under hänsynstagande till både realism och romantik.

Med dessa ord förklarar jag andra kammarens första sammanträde under år 1963 öppnat.

§ 2

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet till dess sekreterare hunnit utses ävensom att kanslipersonal blivit av honom till erforderligt antal för tillfället antagen; och blev dessa åtgärder på framställd proposition av kammaren godkända.

§ 3

Upplästes följande till kammaren inkomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 3 januari 1963.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet ammo-

dat tre bland de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter som skulle inför departementschefen företagas innan årets riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar Åsbrink, Kollberg och Svärd samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar Renlund, Strand och Hagberg.

Till justitiedepartementet hade insänts fullmakter för chefredaktören Carl-Henrik Hermansson, Stockholm, lantbrukaren Sigvard Rimås, Medevi, industritjänstemannen Gunvor Ryding, Göteborg, ingenjören Hans Broberg, Karlskoga, och Erik Hammarsten, Älvsbyn, som vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna framställdes icke någon anmärkning mot desamma.

Protokoll över granskningen skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 9 januari 1963.

Till justitiedepartementet hade den 4 och den 8 januari 1963 från länsstyrelserna i Skaraborgs län och Uppsala län inkommit fullmakter för landstingsmannen Gunnar Hyltander, Töreboda, och docenten Erik Anners, Uppsala, vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakterna icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Vid protokollen var fogade de däri avsedda fullmakterna för herrar Hermansson och Rimås, fru Ryding samt herrar Broberg, Hammarsten, Hyltander och Anners, att inträda såsom ledamöter av kammaren för tiden till den 1 januari år 1965 efter respektive herrar Johansson i Stockholm, Boija, Senander, Rydén, Wiklund i Öjebyn, Carlsson i Tibro och Munktell.

§ 4

Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Vid uppropet befanns herrar Rimmerfors, Kellgren och Wedén samt fru Sjövall vara frånvarande.

Herrar Rimmerfors och Kellgren hade i till kammaren ingivna ansökningar, som nu upplästes, anhållit om ledighet från riksdagsgöromålen.

Från herr Wedén hade till kammaren inkommit läkarintyg, vilket nu upplästes.

Fru Sjövall hade genom annan ledamot av kammaren anmält sig vara av trafikförhållandena hindrad att närvara vid uppropet.

§ 5

Anställdes val av talman; och befanns efter valets utgång hava till talman blivit utsedd herr Thapper med samtliga avgivna eller 223 röster.

§ 6

Företogs val av förste vice talman.

Efter det valsedlarna blivit öppnade och uppräknade befanns valet hava så utfallit, att 183 röster tillfallit herr Malmberg, 5 herr von Seth och 1 herr von Friesen; och hade kammaren alltså till förste vice talman utsett herr Malmberg.

§ 7

Anställdes val av andre vice talman.

Sedan valsedlarna öppnats och uppräknats befanns 172 röster hava tillfallit herr von Seth och 2 herr Malmborg, varför kammaren till andre vice talman utsett herr von Seth.

§ 8

Herr TALMANNEN yttrade:

På egna och herrar vice talmäns vägnar ber jag att få tacka för det förtroende som visats oss genom det nyss förrättade valet.

§ 9

Upplästes ånyo och lades till handlingarna under § 4 här ovan omförmälda ansökningar och läkarintyg.

Av det för herr Wedén utfärdade läkarintyget inhämtades att herr Wedén till följd av sjukdom vore förhindrad att delta i riksdagsarbetet; och beviljades herr Wedén ledighet från riksdagsgöromålen tills vidare.

Ansökningarna var så lydande:

Till Riksdagens andra kammare

Undertecknad anhåller härmed vördsam om befrielse från riksdagsuppdragets fullgörande under cirka tio dagar från vårriksdagens början, med anledning av ett uppdrag i Tanganyika, i samband med ledamotskapet av styrelsen för Nämnden för Internationellt Bistånd.

Congo-Brazzaville den 29 dec. 1962

Einar Rimmerfors

Till Riksdagens andra kammare

Jag anhåller härmed om ledighet från riksdagen under tiden 10 januari—10 februari 1963 för fullgörande av offentligt uppdrag i OECD:s tjänst i USA.

Stockholm den 27 december 1962

Nils Kellgren

Kammaren biföll dessa ansökningar.

I detta sammanhang beviljades fru Sjövall ledighet från riksdagsgöromålen innevarande dag.

§ 10

Föredrogs åter de under § 3 här ovan intagna protokollen, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri avsedda fullmakterna, lägga protokollen till handlingarna.

§ 11

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att genast företaga val av sekreterare, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknande valet ha så utfallit, att till sekreterare utsetts sekreteraren Sune K. Johansson med samtliga avgivna eller 168 röster.

Sedan sekreteraren på kallelse infunnit sig, meddelade herr talmannen honom underrättelse om valets utgång och hälsade honom välkommen.

Protokollföringen övertogs härefter av sekreteraren.

Ernst V. Staxäng Nancy Eriksson

§ 12

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att fredagen den 11 innevarande månad kl. 11 infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt § 34 riksdagsordningen begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

§ 13

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från var och en av rikets valkretsar avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

§ 14

Meddelande ang. sammanträdestider

Herr TALMANNEN anförde:

Till kammarens ledamöter har utdelats en stencilerad plan över sammanträdena under tiden den 10 januari—1 mars. Därav framgår bland annat att val av ledamöter och suppleanter i de stän-

diga utskotten m. m. avses skola äga rum vid sammanträdet onsdagen den 16 januari kl. 11.00 och att remissdebatten, såsom tidigare preliminärt meddelats, kommer att taga sin början tisdagen den 22 januari kl. 10.00.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 12.16.

In fidem

Sune K. Johansson

Fredagen den 11 januari

Kl. 10.30

§ 1

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till Riksdagens andra kammare

Undertecknad anhåller härmed om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 14—19 januari 1963 på grund av utrikesresa.

Stockholm den 9 januari 1963

Tage Erlander

Till Riksdagens andra kammare

För deltagande i Europarådets januari-session anhålles om ledighet från riksdagsgöromålen under tiden 14—19 denna månad.

Stockholm den 10 januari 1963

Ingemar Andersson

Kammaren biföll dessa ansökningar.

§ 2

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig ha om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum tisdagen den 15 innevarande januari företa val av fyra ledamöter i talmans-

konferensen, två kanslideputerade jämte suppleanter, sex ledamöter att jämte talmannen och vice talmännen tillsätta befattningshavare hos kammaren samt fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 3

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig ha om tiden för jämväl dessa val samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum onsdagen den 16 i denna månad företa val av dels ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten, dels revisorer och revisorssuppleanter för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, dels ock medlemmar och suppleanter i Nordiska rådet.

§ 4

Herr talmannen och kammarens ledamöter begav sig kl. 10.45 till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av kyrkoherden i Örnsköldsviks pastorat, prosten Jan Berndes. Efter slutad guds-

tjänst begav sig kammaren till rikssalen. Hans Maj:t Konungen öppnade där riksdagen med ett tal. Sedan första kammarens talman härefter framfört första kammarens undersåtliga vörndnad, framträdde ANDRA KAMMARENS TALMAN och yttrade:

Eders Majestät!

Motsättningarna mellan stormakterna ger alltjämt anledning till bekymmer och oro för världsfreden. Även om det gångna året givit glädjande exempel på att uppkommande allvarliga kriser kan avvecklas på fredlig väg, är det därför ofrånkomligt att ansträngningarna att åstadkomma nedrustning och avspänning ytterligare intensifieras. Vårt lands medverkan i Förenta Nationernas insatser i detta syfte, bland annat genom deltagande i nedrustningskonferensen i Genève, har utan tvekan det svenska folkets helhjärtade stöd. Detsamma gäller strävandena att vidmakthålla ett starkt försvar samt det förslag om utökning av det svenska biståndet till utvecklingsländerna, som Eders Majestät ämnar förelägga riksdagen.

Vi följer med tillfredsställelse de åtgärder som vidtages för att nå en friare handel och ett vidgat ekonomiskt samarbete mellan alla stater, likaså förberedelserna för en svensk association med den europeiska gemenskapen.

Den ekonomiska utvecklingen i Sve-

rige har under det gångna året kännetecknats av goda konjunkturer och hög sysselsättning. Om detta gynnsamma läge skall kunna bibehållas synes det — icke minst med hänsyn till de alltmer stigande kraven på förmåga till anpassning efter förändrade villkor på världsmarknaden — angeläget att den hittills förda aktiva ekonomiska politiken och den inledda framtidsplaneringen fortsättes.

Med glädje hälsas Eders Majestäts meddelande att reformarbetet på skilda områden kan fullföljas på bred front, oaktat nödvändigheten av stark återhållsamhet med nya utgiftsåtaganden. Den kammare jag företräder kommer att i positiv anda pröva Eders Majestäts framställningar.

Andra kammaren betygar Eders Majestät sin undersåtliga vörndnad.

Till envar av talmännen överlämnades nu ett exemplar av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1963/64, dels ock Kungl. Maj:ts berättelse till 1963 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit, varefter ceremonien på rikssalen avslutades; och åtskildes kammaren vid utgåendet från rikssalen, enligt beslut fattat före avgången från dess samlingsrum.

In fidem

Sune K. Johansson